

Проблема

Чи вийдуть наші ліси на... європейський рівень?

Лісистість Тернопільської області складає 14,5%, що нижче за визначений спеціалістами науково-обґрунтований показник для регіону - 20% та середній для України - 16%. Для порівняння - загальноприйнятий в Європі науково обґрунтований оптимальний рівень лісистості становить 36%.

Девіз відомої міжнародної екологічної організації «Грінпіс» - «Ми не отримали Землю в спадок від батьків, ми взяли її в борг у наших дітей! ». В Європі його почуто, а в нас ?

Наша область належить до малолісистих областей України. Площа земель лісогосподарського призначення області становить понад 200 тис. га. Ліси на території області розташовані вкрай нерівномірно і виконують переважно захисні, водорегулюючі, рекреаційно-оздоровчі функції і мають обмежене експлуатаційне значення.

До речі, порівнюючи рівень лісистості області з іншими регіонами України, які знаходяться у лісостеповій зоні, варто зазначити, що схожий стан та проблеми існують і там. Так, лісистість Вінницької області становить 13,3%, Хмельницької - 12,7%, Черкаської – 15,6%.

Як бачимо, Тернопілля потрібно прикласти чимало зусиль, спрямованих на забезпечення близького до оптимального показника лісистості, не кажучи вже про його європейський рівень.

Важливість цієї проблеми пов'язана з сучасним станом навколишнього середовища, який висуває на перше місце вимогу комплексного вирішення проблеми співіснування суспільства і природи. Одним з ключових її завдань є збереження лісів, як найбільш потужного фактору, що сприяє стабілізації та посиленню стійкості природних екосистем до різноманітного антропогенного впливу.

З метою збереження біологічного та ландшафтного різноманіття та на виконання Закону України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 – 2015 роки» обласна рада у 2002 році затвердила подану держуправлінням охорони навколишнього природного середовища в області Програму формування регіональної екологічної

мережі та у 2009 році - регіональну схему формування екологічної мережі Тернопільської області, в якій ліси виконують функцію природних ядер, або є частинами екологічних коридорів чи буферних зон.

У рамках цієї програми до 2015 року необхідно створити 11,6 тис. га нових лісових насаджень. Інакше кажучи, щорічно необхідно додавати до зелених шатів області 890 га лісів.

За період дії програми формування регіональної екологічної мережі створено фактично лише 2014 га нових лісів (тобто щорічно 224 га), з яких лише 192 га обліковані у земельній документації.

У 2008 році лісівниками області було створено найбільшу за всі роки кількість нових лісів - 852 га, що дозволило перевищити обсяги лісовідновлення над вирубкою більш як у два рази.

У 2009 році через ряд чинників, у тому числі зумовлених економічним спадом, темпи лісорозведення, що забезпечили б досягнення запланованих програмою показників лісистості, були втрачені, нині ситуація стабілізується, влада, фахівці галузі і громадськість зацікавлені у збільшенні площ нових лісів. Але головний тягар витрат несуть лісогосподарські підприємства, торік понад 70 процентів, усіх витрат на лісорозведення вони покрили за рахунок власних коштів.

Ще одна проблема, з якою зіштовхнулись лісівники, - затяжна та дорога процедура виділення земельних ділянок під заліснення. Наслідком цього є те, що на жодну з площ, де проведено заходи з лісорозведення, починаючи з 2007 року, не оформлено документів на право постійного користування земельними ділянками, а самі лісівники стали «порушниками» – адже їх дії можна класифікувати як самозахват земельних ділянок.

Пасивну позицію займають органи місцевого самоврядування, котрі у багатьох випадках не виділяють земельні ділянки під заліснення. Ця ситуація виглядає ще більш нелогічною, знаючи про те, що в області на даний час обліковано 15,8 тис. га відкритих земель без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, 24,6 тис. га деградованих і малопродуктивних земель, які виведені з обробітку, та 1,5 тис. га самосійних лісів на землях державної власності.

До речі, реально зможуть долучитись до вирішення проблеми лісорозведення працівники двох Національних природних парків – «Дністровський каньйон» «Кременецькі гори», - фінансування програм яких буде здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету.

Нетиповою в цьому контексті є і продуктивна співпраця ДП «Бережанське лісомисливське господарство» та органів місцевого самоврядування Бережанського району, наслідком якої є достатнє та вчасне надання земельних ділянок для заліснення. До речі, лісистість Бережанського району одна з найбільших в області та становить 33,8 % - практично європейський рівень!

То, можливо, збільшення лісистості регіону до європейського рівня не така й фантастика?..

Галина ВАНДЗЕЛЯК.